

Woorden van de allesvrezzer

Dus! Want! En! Maar!

*Het arrogantste woord
is dus. Dus weet
dat .*

*Het redelijkste woord
is want. Want geeft van alles
de reden aan.*

*Het plakkerigste woord
is en. En lijmt
de dingen aan elkaar.*

*Het gemeenste woord
Is maar. Maar zet alles weer
op losse schroeven.*

Ingmar Heytse

Uit: 'De allesvrezzer' – Kwadraat 1997

Bij het zoeken naar een gedicht rond 'samen', het thema van Gedichtendag 2021, kwam ik vreemd genoeg bij 'Woorden van de allesvrezzer' uit. Zonder bang te zijn voor een gedurfde interpretatie las ik er meteen 'alleslezer' in. En zo kom je qua betekenis al heel dichtbij de poëzie waarin je vooral alles-wat-je-maar-wil' kan lezen. Poëzie raakt immers gevoelige plekken 'en dus'... gaan we 'maar' op zoek, 'want' misschien houdt het gedicht van Ingmar Heytse meer in dan wat er zomaar staat. Geniet van taal als spel en laat woordspelingen je verfrissen. Knap hoe de dichter zijn gedicht opbouwt aan de hand van in betekenis verschillende nevenschikte en tegenstellende voegwoorden, woorden die zinnen (ook gedachten) samenbrengen. Zit hier nu al de verwijzing in naar tegengestelde gedachten of het met het elkaar eens zijn? Noem het gerust een stukje 'arrogant' om je lezer zo om de taaltuin te willen leiden. 'Dus', zo maken we meteen de brug naar de tweede strofe, is een redengevend voegwoord dat een dubbelepunt kan vervangen. Niet hier, 'want' er start een reeks herhalingen die twijfels zaaien alhoewel 'twijfels niet meer hoeven'. Verwijst – en mogen we hier dan toch al twijfelen – 'redelijk' naar rede, het verstand, of naar 'reden' dat we als motief of aanleiding mogen begrijpen? Nogal vreemd, toch! Kan je een woord 'plakkerig' noemen? En dan nog in de overtreffende trap? Met het heel gewone 'en' lijmen we 'de dingen aan elkaar.' Ook brokken die we durven maken? 'Dus' past de laatste strofe passend bij onze ietwat gedurfde gedachtegang: in tegenstelling met

wat je via een verzoening probeert te bereiken ‘zet het alles weer op losse schroeven’. Terug naar af? En herkennen we hier een discussie in? Alles heeft immers zijn reden, ook de ‘arrogantste’ en ‘gemeenste’ woorden! Jammer dat die zo ‘plakkerig’ of pijnlijk blijvend kunnen zijn! (HVdS)